

שיח חינוכי תומך עם ילדי הגן בשגרת חירום מתמשך

- המסמך אינו מיועד לשיח עם תלמידי מרכז הפינוי -

גננות יקרות,

בתקופה האחרונה נחשפים ילדים צעירים למציאות כואבת. רמת החשיפה והמידע שיש לילדים משתנה מבית לבית ובהתאם לגישת ההורים, להרכב המשפחתי ולמקום המגורים.

לנוכח המצב, חשוב לשוחח בקביעות עם הילדים, לעזור להם להבנות את המידע ולעשות סדר במחשבות וברגשות, לחבר אותם לכוחות שלהם ולכוון אותם לעשייה. **את השיחות נתאים לגיל הילדים וליכולותיהם, תוך התייחסות לשונות בין הילדים.**

בגן נמצאים ילדים עם צרכים שונים ודרכי התמודדות שונות, אנו מכבדים כל סגנון וכל ביטוי רגש. בה בעת, כל עוד אנו במצב חירום מתמשך חשוב לעודד אותם לשים דגש בהתמודדות שלהם על פעילות, תפקוד ועשייה.

מטרות השיח עם הילדים:

1. להקשיב להם ברגישות
2. לתת תוקף לחוויות שהם מעלים
3. לעזור להם לשים לב לעשייה שלהם וליכולתם להיות פעילים
4. לעודד אותם לתפקוד ולעשייה לאורך שגרת החירום המתמשכת

בשיח עם הילדים נבקש ליצור מרחב מוגן שבו נאפשר שיתוף, אך נשתדל להימנע מפירוט יתר, שכן תיאור מפורט של אירועים קשים במסגרת הקבוצה אינו נכון לילדים, והן לילד שמשתף. לפיכך, אם ילד מתאר אירועים קשים, נעצור אותו בעדינות ונאמר לו "אני שואלת עכשיו דברים טובים". אני רוצה להקשיב לך ולעזור לך בצרכיך. בהמשך היום נענו נא, אתה תספר לי הכל ואני אקשיב לך."

חשוב למצוא בהקדם את הזמן להיפגש עם אותו תלמיד בליווי גורם טיפולי או בהכוונתו.

לפני מפגשי השיח ואף לאחריהם, חשוב לעצור, לנשום, לשים לב מה עובר עלינו ולשתף עמיתים, משפחה, גורמי תמיכה וכל מי שיכול לסייע לנו. חשוב לזכור שבתוך ההתמודדות הקשה והכואבת של כולנו, אנחנו לא לבד.

פאביק בשיח חינוכי עם ילדים בכאן אירוע חירום מתמשך

נביע מחויבות לילדים, נדבר ברוגע, נזכיר את הקשר בינינו, לדוגמה: "אני שמחה לפגוש אתכם, כיכיתי לכאן לפני יחד היום. חשוב לי לפגוש אתכם ולהיות אתכם, אם היום. אני כאן עבורכם בכל מה צרכו. כשם התאפשר לנו להפגש, שמרנו על קשר מרחוק, נפגשו בכוס, פחנו סרטונים ודיברנו בטלפון. אם נצטרך לחזור אליהם מרחוק, אני ואתם נמשיך לפגוש על קשר בכל דרך שתאפשר."

נתעניין - נשאל שאלות שמתעניינות ביום של הילדים בדגש על תפקוד ועשייה, לדוגמה:

- מה פגשנו? מה פגשנו המפגש?
- מה אתם עושים/ עשיתם בבית? מי נמצא אתכם?
- האם מישהו רוצה לפגוש בחוויות מהתקופה שהייתם בבית?
- האם מישהו מעוניין לפגוש במשהו מיוחד שעשיתם בבית יחד עם בני המפגש?

בעת שיתוף ברגש, נתקף את הרגש, נמקד בכוחות ונכוון לפעולה. לדוגמה, בתגובה לשיתוף של תלמיד שפחד, ניתן לומר: "ברור שמצב כזה מאורר פחד כה טבעי להרגיש ככה, ולשאל: "מה עכשיו? מה עשית? מה יעזור לך להרגיש קצת יותר טוב?" בעת שיתוף בפעולה שנקט, נביע התפעלות. נחזק את הילדים על עצם השיתוף ונדגיש שהבחירה לשתף היא עדות לכח שיש בהם.

נבנה את המצב ונעזור להם לארגן את רצף האירועים (עבר, הווה, עתיד) - נסכם את התכנים שהעלו הילדים - מה קרה עד כה ומה קורה עכשיו ונסביר מה מתוכנן למחר בגן. לא נוסיף מידע שהילדים לא העלו, אך נתקן אי דיוקים ונדגיש מסרים של תקווה.
נעודד את הילדים לשתף בחוויות ונהיה קשובים לדבריהם. יחד עם זאת, אם ילד יתאר תיאורים מפורטים ומציפים של אירועים, נעצור אותו כפי שצינינו לעיל.
לילדים שעברית אינה שפת הבית, ניתן לבקש להביע רגשות דרך ציורים או בחירת אימוג'ים.

נדגיש את הכוחות ואת הרצף התפקודי כחברים וכבני משפחה. נעודד את הילדים לפעילות רלוונטית, התואמת את גילם ואת יכולותיהם, ונשאל אותם: "מה עושה לך להתאחד?" (נכוון אותם להתייחס לערוצים השונים של מודל גשר מאח"ד שפיתח פרופ' מולי להד: גוף, שכל, רגש, מערכת אמונות, חברה, דימיון): "אי מהחברים ואבני המפגש עושה לך להתאחד?" "כשתחשיב קושי, דאגה או חששות, אי אתם פונים?", "מה אתם יכולים לעשות בבית כדי לעזור?" (לחקק עם אחריות, לעזור בסיסוף הצרכים, לצייר סבתא וסבתא צויר ועוד), "איך אתם יכולים לעזור לחברים באן? (להכניס חבר למחנה מותאם, לפגוש אחר שפגשנו לעזרה ועוד)."

מדינת ישראל
משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
השירות הפסיכולוגי ייעוצי

מלחמת "חרבות ברזל" ||

שיח חינוכי תומך עם ילדי הגן בשגרת חירום מתמשך

איך ננהל את השיח עם ילדי הגן (בקבוצה קטנה או באפס)?

נקפיד לפנות זמן ומקום לשיח בתנאים של פרטיות ומוגנות.

נתאים את השיח לצורכי הילדים, למאפייני הגיל ולמעגלי הפגיעה.

נאזין באוזן רגישה ונשתדל להיות רגישים גם למה שלא נאמר ולא דובר בקול.

נשאף להפיח תקווה, להעביר מסר מחזק ולהשיב אמון.

נאפשר לילדים להגיב זה לדברי זה, להתעניין, להתייחס. נדגים מתוך דבריהם את כוחם לתמוך זה בזה כקבוצת שייכות.

לגבי שאלות מורכבות שיביעו חשש או צורך של הילדים בתשובות מוחלטות חשוב להיות מהימנים ולענות תשובה לא מוחלטת – "ישנן מידע רבות שעדיין אין לי ולנו תשובה עליהן, אבל אנחנו ממשיכים לקוות שבקרוב יהיו תשובות. שימו לב לאט לאט דברים מתבהרים, מידע איתנו יותר מידע ואנחנו מצליחים להבין את תמונת המצב".

לסיום השיח **נביע הבנה והכרה בקשיים** שהילדים תיארו לצד הכרה בכוחות שלהם: "בשיחה היוק שיתפתק, הקשבתך וסיפורתך על פעולות ומעשים שאתם והמספחה שלכם עושים יחד. מהסיפורים שלכם אפשר היה לראות שיש לכם כוחות ורעיונות, ואתם חושבים הרבה על פתרונות ודרכי התמודדות. המשיכו לפעול, לעשות, לחשוב ולדבר, אני מאמינה בכם."

כיצד נסייע לתלמיד המאבי בתאובת חרדה? מוזל מעש"ה

להרחבה על מודל מעש"ה (עזרה ראשונה נפשית) – [לחצו כאן](#)

[פורטל מוסדות חינוך להיערכות לשעת חירום](#)

[הנחיות פיקוד העורף](#)

